

Monitoring Diergezondheid

Rundvee

Hoofdpunten Rapportage Tweede kwartaal 2015

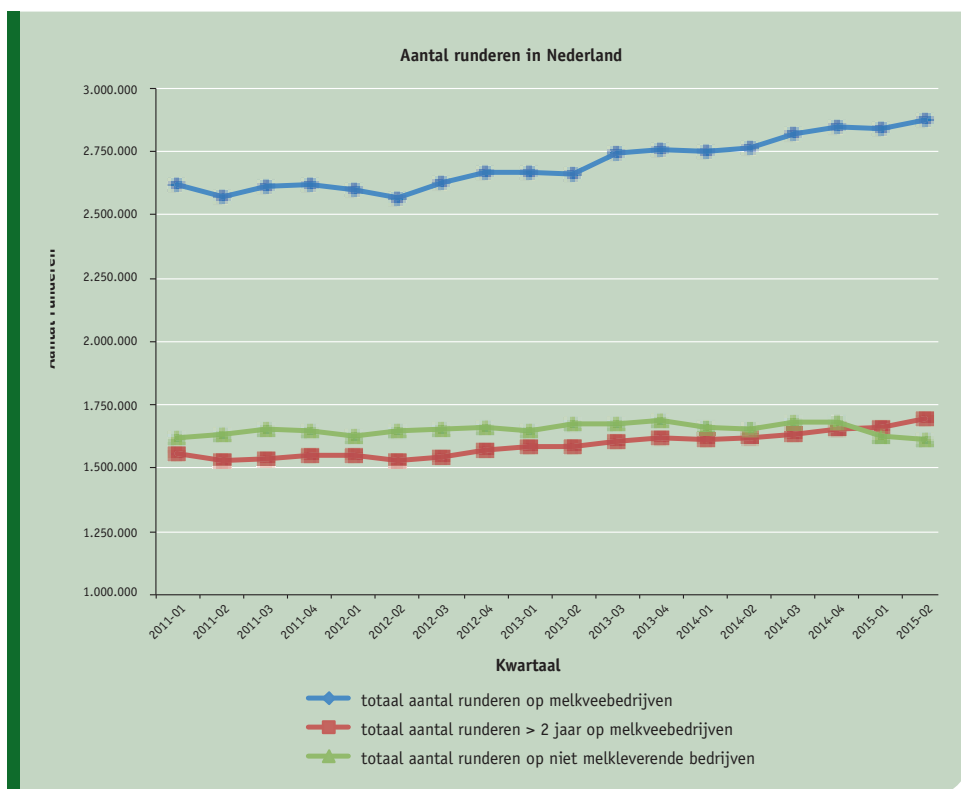
Runderdemografie

Melkveebedrijven: Nederland had in het tweede kwartaal 2015 17.638 melkveebedrijven met dieren. Het totale aantal runderen op melkleverende bedrijven en het aantal runderen ouder dan twee jaar op melkveebedrijven stijgt sinds het tweede kwartaal van 2012 (zie figuur 1). Een Nederlands melkveebedrijf had in het tweede kwartaal gemiddeld 96 dieren ouder dan twee jaar (2015-1: 94). Van de melkveebedrijven had 10,9 procent een vaste relatie met een jongvee opfokker (2015-1: 11,1 procent).

Niet-melkleverende bedrijven: Nederland had in het tweede kwartaal van 2015 19.036 niet-melkleverende bedrijven met dieren. Op niet-melkleverende bedrijven is het totale aantal runderen gedaald (zie figuur 1). In het tweede kwartaal 2015 waren gemiddeld per bedrijf 84,8 runderen aanwezig (2015-1: 89,3). Onder de niet-melkleverende bedrijven vallen verschillende bedrijfstypen. Onderverdeeld naar bedrijfstypen hadden de kleinschalige bedrijven gemiddeld negen dieren, zoogkoeienbedrijven gemiddeld 32 runderen, jongvee-opfokbedrijven gemiddeld 67 stuks jongvee en vleesveebedrijven gemiddeld 391 kalveren.

Kort Nieuws

- **Leptospirose:** veel aanvoer van gebruiksmelkvee uit binnen- en buitenland. Doordat een deel van deze dieren afweerstoffen had is het aantal bedrijven met de status 'verdacht/behandeld' toegenomen.
- **BVD:** Er is een toename BVD-virus vrije en BVD-tankmelk onverdachte melkveebedrijven. In het tweede kwartaal was dit 38 procent (2015-1: 35 procent).
- **IBR:** Er is een toename IBR-vrije en IBR-tankmelk onverdachte melkveebedrijven. In het tweede kwartaal was dit 48 procent (2015-1: 45 procent).
- **BCK:** Bij pathologisch onderzoek zijn vier infecties aangetoond.
- **Neospora:** bij 10 procent van de verworpen vruchten oorzaak, dit is vergelijkbaar met voorgaande kwartalen.
- **TBC:** In Nederland geen TBC gevallen vastgesteld. In omliggende landen wel TBC gevallen aangetoond. O.a. 51 in Frankrijk, één in Duitsland en negen in Polen.

Figuur 1 Aantal runderen in Nederland (bron: GD-BRBS en I&R)

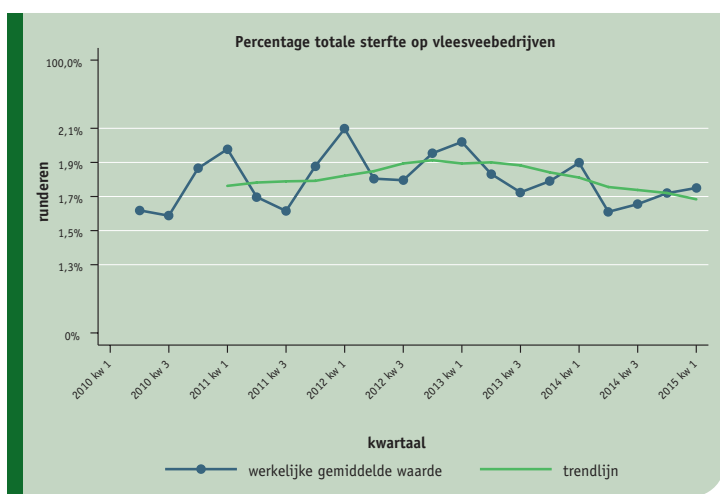
De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld. Hierbij ligt het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij GD. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van meer algemene trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. De veehouderijsector in de vorm van interbrancheorganisaties ZuivelNL en Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK) en het ministerie van Economische Zaken (EZ) zijn de medefinanciers van de monitoring.

Data-analyse (1-4-2010 t/m 31-3-2015)

Duurzaamheid

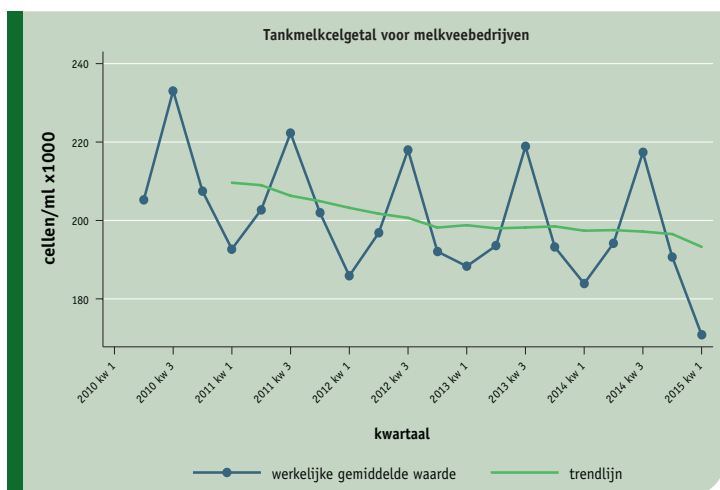
Het sterftepercentage van runderen en kalveren op vleesveebedrijven laat al enige tijd een gunstige, dalende trend zien (figuur 2). In het eerste kwartaal van 2015 stierf gemiddeld 1,75 procent van de runderen ten opzichte van 1,90 procent in hetzelfde kwartaal van 2014.

Figuur 2 Percentage totale sterfte per kwartaal op vleesveebedrijven in de periode 1 april 2010 – 31 maart 2015 (Bron: Data-analyse op basis van I&R)

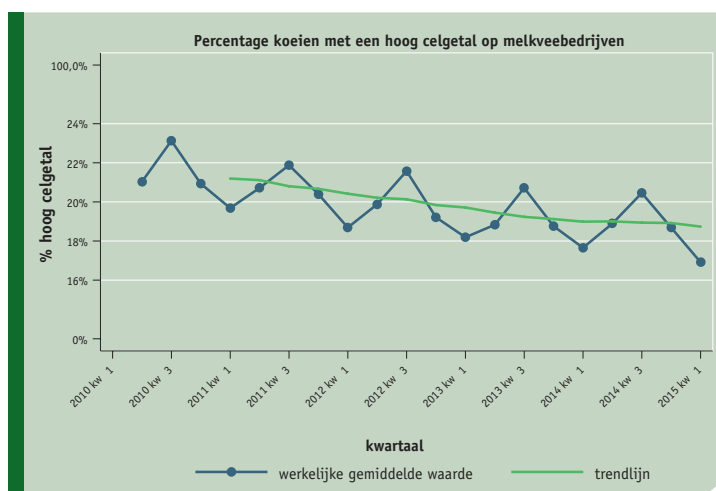
Uiergezondheid

In het vierde kwartaal van 2014 en het eerste kwartaal van 2015 lag het gemiddelde tankmelkcelgetal op 191 en 171 x10³ cellen per ml (figuur 3). Deze waarden liggen lager dan die van dezelfde kwartalen een jaar eerder (193 en 184 x10³ cellen per ml).

Figuur 3 Gemiddeld tankmelkcelgetal op melkveebedrijven per kwartaal in de periode 1 april 2010 – 31 maart 2015 (Bron: Data-analyse op basis van data van Qlip)

Het percentage hoog celgetal koeien en het percentage nieuw hoog celgetal koeien blijven licht dalen. Het percentage hoog celgetal koeien op melkveebedrijven lag op respectievelijk 16,9 procent in het eerste kwartaal van 2015 waar dit een jaar eerder 17,7 procent was (figuur 4). Het percentage nieuw hoog celgetal koeien bedroeg in het eerste kwartaal van 2015 7,9 procent. In hetzelfde kwartaal van 2014 was dit 8,2 procent.

Figuur 4 Gemiddeld percentage hoogcelgetal koeien op melkveebedrijven per kwartaal in de periode 1 april 2010 – 31 maart 2015 (Bron: Data-analyse op basis van data van CRV)

Bijzonderheden

Cluster van kalveren met Schistosoma Reflexum

In 2015 werd door één dierenartsenpraktijk bij de GD-Veekijker melding gemaakt van een cluster van kalveren die geboren werden met de afwijking 'Schistosoma Reflexum' (SR; 'binnenstebuitengekeerd kalf'). In enkele maanden werden vijf kalveren en één lam geboren met deze afwijking. SR is een bekende maar zeldzaam voorkomende aangeboren afwijking door een storing in de ontwikkeling van de vrucht in het begin van de dracht. In de literatuur is SR soms beschreven in clusters, in Nederland was dit nog niet eerder gemeld. De oorzaak voor de clustering is in de beschreven gevallen niet vastgesteld. Gezien het klinisch beeld en het feit dat de melding meerdere bedrijven in een klein gebied betrof, heeft GD een pilotonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er gemeenschappelijke (risico)factoren waren, middels bedrijfsbezoeken en uitgebreide (telefonische) enquêtes. Gedurende de looptijd van het onderzoek zijn in totaal zeven kalveren en

één lam gemeld door dezelfde praktijk. Eén kalf is ter sectie aangeboden. Buiten de anatomische afwijkingen was bij sectie de enige opvallende bevinding een te laag kobaltgehalte in de lever van dit kalf. De klinische relevantie ten opzichte van SR is niet bekend. Bij vier van de zeven kalveren was het moederdier een vaars. Ook kwam naar voren dat de aandoening bij meerlingdracht niet bij alle nakomelingen voorkwam; zowel het

lam als één van de kalveren behoorden tot een meerlinggeboorte. Er werd geen aanwijzing gevonden voor een gemeenschappelijke genetische achtergrond en er waren gedurende de vroege dracht geen (gemeenschappelijke) behandelingen of vaccinaties uitgevoerd bij de moederdieren. Geconcludeerd werd dat er geen (gemeenschappelijke) risicofactor kon worden aangewezen bij dit cluster van SR-gevallen.

Diergezondheidssituatie in Nederland

DIERZIEKTE	SITUATIE NEDERLAND	Resultaat monitoring tweede kwartaal 2015
Artikel 15 ziekten (aangifte- en bestrijdingsplichtig)		
MKZ	Officieel vrij sinds 2001, laatste regionale uitbraken in 1986 en 2001.	Geen bijzonderheden
Tuberculose	Officieel vrij sinds 1999	In omliggende landen TBC gevallen aangetoond. Waaronder 51 in Frankrijk, één in Duitsland en negen in Polen
Miltvuur	Niet aangetoond sinds 1994	Geen bijzonderheden
Rabiës	Officieel vrij sinds 2012	Geen bijzonderheden
Aujeszký	Officieel vrij sinds 2004	Geen bijzonderheden
Brucellose	Officieel vrij sinds 1999	Enmaal afweerstoffen aangetoond (ook bij heronderzoek) in bloedmonsters van verwerpers. Aanvullend onderzoek loopt
Leukose	Officieel vrij sinds 1999	Geen infecties vastgesteld bij bewaking via tankmelkonderzoek of bloedmonsters slachtlijnen.
BSE	Sinds 2010 zijn bij bewaking geen gevallen meer vastgesteld. OIE status 'negligible risk'.	Geen bijzonderheden
Bluetongue	Officieel vrij sinds 2012 (alle serotypen)	Geen circulatie vastgesteld in 2014. Alertheid vanwege BTV-4 in Zuidoost-Europa in 2014
Artikel 100 ziekten (aangifteplichtig)		
Leptospirose	97 procent van de melkveebedrijven heeft de <i>L. hardjo</i> vrije status. Slechts 1 procent van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen.*	Geen tankmelkcomlagen, verdubbeling van aantal aangevoerde runderen afkomstig van bedrijven met een lagere status
Salmonellose	Alle melkveebedrijven weten status via tankmelkonderzoek Qlip; in de 2e ronde bij 95 procent geen afweerstoffen aangetoond. 9,5 procent van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen.*	Infectie vastgesteld (diagnostiek GD) op 259 bedrijven (minder t.o.v. aantal in 2e kwartaal eerdere jaren).
Listeriose	Bron meestal slecht geconserveerde graskuil	Er zijn drie infecties aangetoond.
Q fever	Bij 68 procent van de melkveebedrijven afweerstoffen aangetoond.* 11 procent van de niet-melkleverende bedrijven heeft dieren met afweerstoffen.**	Er zijn geen infecties vastgesteld bij onderzoek van verworpen vruchten.
Yersiniose	Incidenteel aangetoond bij rundvee, met name bij verworpen vruchten.	Geen infectie vastgesteld
Dekinfecties	Laatste vijf jaar geen infecties met <i>Campylobacter fetus</i> ssp. <i>venerealis</i> en <i>Trichomonas foetus</i> aangetoond bij bewaking.	Geen infecties vastgesteld

Vervolg tabel

DIERZIEKTE	SITUATIE NEDERLAND	Resultaat monitoring tweede kwartaal 2015
Overige OIE lijst ziekten		
IBR	48 procent van de melkveebedrijven IBR-vrij of tankmelk onverdacht (toename) 21 procent van de melkveebedrijven IBR afweerstoffen aangetoond** 18 procent van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met IBR afweerstoffen.**	0,2 procent tankmelkomslagen bij IBR vrije bedrijven; 1,6 procent tankmelkomslagen bij IBR tankmelk onverdachte bedrijven Bij 10 procent van de 69 UBN's die neusswabs hadden ingestuurd werd veldvirus aangetoond (drie uitbraken op IBR-tankmelk onverdachte bedrijven).
Para-tuberculose	99 procent van de melkveebedrijven heeft een PPN status; 75% status A.	Het percentage bedrijven met status A is stabiel.
BCK	Infecties met <i>Ovine herpesvirus type 2</i> komen incidenteel voor.	Er zijn vier infecties aangetoond bij sectie.
Tekenziekten	Teken besmet met <i>Babesia divergens</i> , <i>Anaplasma phagocytophilia</i> en <i>Mycoplasma wenyonii</i> komen voor in Nederland.	Er zijn drie infecties met tekenziekten vastgesteld.
BVD	38 procent van de melkveebedrijven heeft status BVD virus vrij of tankmelk onverdacht. 14 procent van de melkveebedrijven had een recente BVD virus circulatie*. 19 procent van de niet-melkleverende bedrijven had een recente BVD virus circulatie*.	Er is een toename bedrijven met een BVD- virus vrije of tankmelk onverdachte status.
Neosporose	Belangrijke oorzaak van verwerpen	Infectie aangetoond in 10 procent van de ingezonden verworpen vruchten
Leverbot	Infectie aanwezig, ernst afhankelijk van waterstand en regenval	Infectie vastgesteld in monsters van 46 rundvee bedrijven.

* Eindrapport Specifieke Monitoring 2013-2014; prevalentiestudie;

** Eindrapport Specifieke Monitoring 2011-2012; prevalentiestudie

